

**УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

на правах рукопису

КОТИК ВІТАЛІЙ ВІКТОРОВИЧ

УДК: 625.015:613.1

**РЕФОРМУВАННЯ ТА РЕСТРУКТУРІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ
УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

08.00.03 – економіка та управління національним господарством

Дисертація на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків - 2009

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ ПРОВЕДЕННЯ РЕФОРМУВАННЯ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	12
1.1. Теоретичні та методологічні підходи до проведення реформування залізниць світу	12
1.2. Існуючі переваги та недоліки здійснення реформування та реструктуризації	23
1.3. Аналіз проведення реструктуризації структури управління залізниць світу	45
1.4. Вплив реформування на реструктуризацію залізниць	
Висновки до I розділу	
РОЗДІЛ II. ТРАНСПОРТНИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО РОЗВИТКУ	66
2.1. Залізничний транспорт як складова транспортної системи	66
2.2. Особливості системи державного регулювання та управління залізничним транспортом	74
2.3. Зарубіжний досвід реформування залізничного транспорту	79
2.4. Теоретичні підходи до інтегрованих корпоративних структур	89
Висновки до II розділу	91
РОЗДІЛ III. СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ	93
3.1. Сучасний стан залізничного транспорту та тенденції його розвитку	93
3.2. Аналіз показників ефективності праці та заробітної плати	99
3.3. Аналіз показників фінансово-економічного стану залізничного транспорту	106
3.4. Аналіз тарифної політики залізничного транспорту	113
3.5. Аналіз розвитку соціальної сфери залізничного транспорту	124

3.6. Аналіз технічного стану залізничного транспорту	128
Висновки до III розділу	136
РОЗДІЛ IV. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ	136
4.1. Побудова оптимальної моделі реформування та реструктуризації залізничного транспорту на Україні	141
4.2. Формування організаційної структури управління	147
4.3. Механізм формування єдиного суб'єкта господарювання	151
4.4. Система державного регулювання на залізничному транспорті	160
4.5. Удосконалення фінансово-економічної системи залізничного транспорту в умовах реформування	164
4.6. Удосконалення технічного та інноваційного розвитку залізничного транспорту	177
4.7. Шляхи підвищення інвестиційної привабливості залізничного транспорту	187
Висновки до IV розділу	195
РОЗДІЛ V. РОЗРОБКА МОДЕЛІ РЕФОРМУВАННЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	197
5.1. Розробка моделі зовнішнього ринку залізничних перевезень	197
5.2. Розробка механізму управління реформами	204
5.3. Розрахунок економічної ефективності від впровадження запропонованих Програм	213
Додаток А	
Додаток Б	
Перелік використаних джерел	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Об'єктивні умови, що склалися в даний час у народному господарстві України і у тому числі на залізничному транспорті, мають явно негативний характер, наслідок якого пов'язано зі значним спадом виробництва.

Тому актуальною задачею є проблема прийняття рішень, що сприяли б стабілізації транспортного виробництва на рівні галузі в умовах обмеженості і дефіциту виробничих ресурсів, оскільки без цього неможливо здійснити прогресивні структурні зрушення в економіці, підвищити конкурентоспроможність і забезпечити стабільний соціально-економічний розвиток держави. Вирішення питань, що виникли, є можливим лише за умов науково-обґрунтованого реформування галузі залізничних перевезень.

Постановка задачі, таким чином, припускає: вивчення стану і роботи залізничного транспорту України, визначення тенденцій його соціально-економічного розвитку і ступеня взаємодії з усіма галузями народного господарства, а також розроблення напрямку і рівня соціально-економічного розвитку залізничного транспорту з урахуванням побудови нової структури управління на перспективу.

В даний час теоретичні і практичні основи вирішення поставленої проблеми у транспортній галузі розроблені ще недостатньо повно. Слід зазначити, що стан і робота галузі аналізуються, як правило, без зміни діючої структури управління з використанням окремих елементів, тобто розглядаються з позиції її удосконалення. У сучасний стан є необхідним здійснення значних структурних змін, які мають бути спрямовані на значне скорочення витрат транспортного комплексу. Питання про визначення тенденцій розвитку галузі, про встановлення рівня соціально-економічного розвитку за допомогою економіко-математичних методів з метою розроблення найкращого варіанта й одержання найбільшого прибутку при ефективному використанні наявних трудових ресурсів залишаються відкритими, таким чином, дослідження вважається актуальним.

Ступінь дослідження проблеми. Історія становлення і розвитку економіки національного господарства може бути доповнена іменами таких вчених, як Абалкін Л.І., Ансофф І., Бабич В.П., Бакулев Г.Д., Брю С., Геєц В.М., Струмилін С.Г., Біренберг

Б.М., Загній А.Г., Мартиненко В.Ф., Рішетняк А.А., Герасимчук Д.М., Стеченко М.Д., Галуза С.Г., Ламперт Х., Портер М., Хеммер М., Чампе Д., Хейне П. І. та інших.

Світова практика свідчить про традиційний і відносно новий, з погляду ринкових пріоритетів, напрямок вивчення економічних проблем реформування і реструктуризації залізничного транспорту України. Особливий внесок у розвиток цієї проблеми в науці здійснили такі вчені, як Лукінов І.І., Бабич Д.В., Дейнека О.Г., Дикань В.Л., Геєц В.М., Данилишин Б.М., Герасимчук М.С., Дорогунцов С.І., Петрович Й.М., Позднякова Л.О., Антоненко Л.А., Череватенко О.М., Василенко В.М., Балацький О.Ф. та багато інших вчених.

Однак умови світової кризи привнесли в економіку національного господарства специфічні проблеми, що викликали необхідність і пошук шляхів проведення дослідження щодо здійснення реформування та реструктуризації структури управління.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до плану науково-дослідних робіт Української державної академії залізничного транспорту (УкрДАЗТ). Дисертація затверджена вченою радою факультету економіки транспорту УкрДАЗТ. Основні результати дослідження здійснені відповідно до плану науково-дослідних робіт УкрДАЗТ за темами: №34/3-04Б, УДК:338.47.009.12, «Підвищення конкурентноздатності залізниць» (номер державної реєстрації 0401U003230); № 37/3-07, УДК:656.2.001.73, «Економічне обґрунтування шляхів реформування телекомунікаційної галузі залізничного транспорту відповідно Концепції державної програми реформування залізничного транспорту України» (номер державної реєстрації 0107U009676); № 37/1-06, УДК:330.123.6.656.254, «Розроблення економічної моделі управління якістю послуг системи зв'язку на залізничному транспорті» (номер державної реєстрації 0106U009864); 34/3-06Б, УДК: 656.2.001.73, «Наукове обґрунтування доцільності проведення реструктуризації збиткових підприємств залізничного транспорту» (номер державної реєстрації 0106U004120).

Госпрозрахункова робота виконана відповідно до "Державної програми соціально-економічного розвитку України на період 2005-2010 рр.", що базується на дослідженнях, пов'язаних з тематикою науково-дослідних і бюджетних робіт кафедр

"Економіка залізничного транспорту" та "Менеджмент на транспорті" Української державної академії залізничного транспорту.

Мета і завдання дослідження полягають в обґрунтуванні теоретичних підходів і концептуальних основ щодо удосконалення діючої структури управління економікою національного господарства, які необхідні для формування і реалізації соціально-економічної моделі розвитку залізничного транспорту України.

Мета дослідження обумовила вирішення таких задач:

- виявлення економічної сутності діючої структури управління, планування та регулювання національним господарством природною монополією залізничного транспорту України;
- визначення ролі і місця державного управління економічними процесами, які відбуваються на залізничному транспорті в умовах світового кризового стану, як фактора стабілізації та подальшого розвитку економіки;
- виявлення об'єктивних тенденцій заміни економічних пріоритетів з метою вивчення економічної кон'юнктури галузі, що формується під впливом різноманітних факторів, як зовнішніх, так і внутрішніх;
- теоретичне обґрунтування сутності функцій структури управління залізничного транспорту та розроблення концептуальних основ його стратегічного розвитку;
- аналіз зарубіжних підходів щодо створення ефективної моделі управління залізничним транспортом в цілому і можливості започаткування його залізницями України зокрема;
- оцінення сучасних тенденцій і перспективи розвитку залізничного транспорту у світі;
- дослідження шляхів підвищення ефективності роботи залізничного транспорту і визначення резервів її забезпечення в умовах проведення реформування галузі;
- розроблення пропозицій щодо ефективного використання трудових, матеріальних, паливно-енергетичних та фінансових ресурсів залізничного транспорту із залученням досвіду зарубіжних країн;

- аналіз діючого механізму фінансово-економічної підтримки і підвищення ефективності функціонування залізничного комплексу з метою його удосконалення;
- проведення комплексного аналізу роботи залізничного транспорту з метою виявлення об'єктивних причин зниження ефективності його роботи;
- наукове обґрунтування впровадження ефективної моделі структури управління та розроблення пропозицій з удосконалення механізму щодо вирішення комплексу соціально-економічних питань;
- обґрунтування програми проведення поетапного реформування залізничного транспорту України.

Об'єктом дослідження виступають соціально-економічні процеси, які відбуваються на залізничному транспорті в умовах проведення реформування.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні основи економіки та управління залізничним транспортом України з метою розроблення пропозицій виведення його з кризового стану.

Методи дослідження. *Методологічною основою* є економічна теорія і наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів за темою дослідження. У процесі дослідження застосовано загальнонаукові методи:

системного підходу та порівняльного економічного аналізу, які було використано з метою узагальнення наукових підходів, які мають місце на залізницях світу;

формалізації та емпіричного дослідження які, було використано при науковому підході щодо різних форм власності;

логічного моделювання, що було використано стосовно питань вибору найкращої моделі реформування;

експертних оцінок для отримання незалежної експертизи на предмет необхідності проведення реструктуризації;

графічний метод якій було використано у оглядовій, аналітичній та пропозиційній частинах дослідження;

супровідних змін, багатофакторного прогнозування, програмування, - для розроблення моделі розвитку залізничного транспорту України на ближню та дальню перспективи.

Інформаційну базу дослідження склали: Конституція України й інші закони, статистична база даних Міністерства транспорту і зв'язку України, Міністерства економіки України, Держкомстату України, Державної комісії з паливно-енергетичного комплексу і транспорту України, структурних підприємств залізничного транспорту України, Укрзалізниці, матеріали Ради з вивчення продуктивних сил НАН України, наукові публікації українських і зарубіжних авторів, результати монографічних досліджень на підприємствах Міністерства транспорту і зв'язку України і Укрзалізниці.

Наукова новизна отриманих результатів

1. На основі здійснених автором наукових досліджень отримані результати, які можна кваліфікувати як такі, що уперше отримані:

Розроблено і запропоновано понятійний апарат:

- «Модель автократії», що складає передумови до проведення реформування галузі та ґрунтується на можливості зосередження влади в руках однієї особи;

- «Адаптивна організаційна структура залізниць України», яка здатна оперативно пристосовуватися до нових завдань залізничного транспорту, а також до економічних, правових та інших умов на національному, внутрішньому та зовнішньому ринках.

2. Отримано такі результати, які можна класифікувати як удосконалені:

- розроблені теоретичні основи реформування залізничного транспорту, сутність яких полягає в необхідності проведення структурних змін;

- обґрунтовано концептуальні основи щодо розвитку залізничного транспорту України на підставі розробленої моделі здійснення реформування та реструктуризації з метою виведення галузі із збитковості до прибутковості і стабільного функціонування на ринку транспортних послуг;

- теоретичні підходи щодо регулювання підготовки кваліфікованих кадрів в Україні та соціально-економічний механізм управління галуззю.

3. Отримано результати, які можна кваліфікувати як такі, що **одержали подальший розвиток:**

- концепція формування основних напрямків та прогнозування перспективного розвитку залізничного транспорту України на основі діючих та запропонованих автором підходів, з використанням «Моделі автократії» та «Адаптивної організаційної структури залізниць України» і зарубіжних підходів до здійснення реформування.

Практичне значення отриманих результатів. Пропозиції і висновки дисертації за особистою участю автора використані в процесі аналізу проведеного дослідження, розроблено рекомендації і прогнози управління розвитком базової галузі залізничного транспорту, виконані в Українській державній академії залізничного транспорту Міністерства транспорту і зв'язку України, Південній, Південно-Західній та Львівській залізницях. Основні наукові положення і висновки дисертації запропоновано для включення в концепцію впровадження ефективної моделі структури управління та розвитку галузі з метою прийняття рішення щодо формування двохланкової структури управління для забезпечення збалансованого розвитку залізничного транспорту та економіки України (довідка про впровадження від 17 квітня 2009 р.).

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробленні пропозицій щодо удосконалення організації економіки та управління галуззю та її соціально-економічного розвитку. Рекомендації щодо зваженого підходу до формування соціальної політики у сфері перевезень залізничним транспортом мають сприяти підвищенню ефективності роботи галузі. Основні наукові положення і висновки дисертації запропоновано для розроблення концепції розвитку галузі з метою прийняття рішення з формування стратегії збалансованого розвитку національного господарства України (довідка про впровадження від 19 січня 2009 р.).

Результати роботи дозволять:

- формувати варіанти можливої структури управління, які мають відповідати умовам її економічної стабільності і збалансованості;

- визначати напрямок і рівень соціально-економічного розвитку залізничного транспорту України з урахуванням нової структури управління;
- використовувати запропоновану методологію прогнозування тенденцій соціально-економічного розвитку базової галузі як один з напрямків планування, що може бути покладено в основу курсу «Управління персоналом та соціальні відносини», «Економіка залізничного транспорту», «Планування діяльності підприємств залізничного транспорту», «Стратегія підприємництва» та «Стратегічний менеджмент» (довідка про впровадження від 18 травня 2009 р.).

Особистий внесок здобувача. Положення, висновки та рекомендації, що викладені автором у дисертаційній роботі, розроблені та отримані їм особисто на основі детального вивчення монографічної літератури, робіт вітчизняних та зарубіжних економістів, аналізу та узагальнення статистичних даних. Вони є достовірними та науково обґрунтованими. Дисертаційна робота має методологічний, теоретичний та прикладний характер, результати певною мірою доповнюють наукові знання щодо формування нової структури управління залізничного транспорту України, яка побудована на підставі стратегії раціонального використання трудових ресурсів. Розроблено концепцію щодо прийняття рішень на рівні Укрзалізниці та залізниць стосовно вибору найкращого варіанта організаційної структури управління. Положення, що викладені в дисертації, висновки та пропозиції зроблено автором самостійно. У наукових працях, які опубліковані автором у співавторстві, визначено особистий внесок у списку публікацій автореферату.

Відповідність паспорту спеціальності. Дисертаційну роботу присвячено проблемам раціонального управління трудовими ресурсами залізничного транспорту України на макrorівні стосовно вибору оптимального варіанта щодо подальшого розвитку в сучасних умовах. Запропонована концепція реструктуризації та реформування галузі є необхідною умовою для виходу залізничного транспорту із кризового стану та відповідає паспорту спеціальності 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством».

Апробація результатів дисертації

Основні положення дисертації доповідалися на міжнародних, всеукраїнських, наукових, науково-практичних і науково-технічних конференціях і семінарах у 2004-2009 рр., основні з них: «Проблеми економіки транспорту» (Дніпропетровськ, ДПТ, 2005-2007 рр.); «Михаил Туган-Барановский и современная экономическая наука» (Харків, 2005-2009 рр.); «Збірники матеріалів 68-71 міжнародних науково-технічних конференцій кафедр академії та спеціалістів залізничного транспорту і підприємств»; «Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України» (Коктебель, 2007 р.); «Формування інноваційних систем менеджменту організацій в умовах динамічної глобалізації», «Програма наукового семінару, присвяченого 90-річчю створення Національної академії наук України» (Львів, Львівська політехніка, 2007 р.).

Публікації. Основні наукові положення дисертації в достатній мірі опубліковані у 18 роботах, у тому числі у 11 фахових наукових статтях та 7 інших публікаціях.

Структура і обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновку, додатків, списку використаних джерел з 181 найменувань. Загальний обсяг дисертації - 259 сторінок, у тому числі: основного тексту 182 сторінок, 42 рисунків, 9 таблиць, 5 додатків на 16 сторінках.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акимова И. Организационная реструктуризация промышленных предприятий // Бизнес информ. - 1998. - № 21-22. – С. 19-21.
2. Акимова И. Реструктуризация предприятий и развитие маркетинговой ориентации // Вестник Харьковского политехнического университета, 1998. – С. 37-44.
3. Акимова И.М. Реструктуризация предприятий в промышленности Украины: направления и методы. – Харьков, 1999. – С. 19-24.
4. Аксенов И.М. , Пасечник В.В. Особенности реструктуризации в современных условиях // Залізничний транспорт України. – 2001. - № 1. – С. 25-22.
5. Аксенов И.М. Реформирование экономики пассажирского комплекса //Залізничний транспорт України. – 2005. - № 4. – С. 24-27.
6. Аксенов И.М. Управление экономикой пассажирского поезда // Залізничний транспорт України. – 2003. - № 4. – С. 40-43.
7. Амелин В.М. Капитальный ремонт электропоездов с продлением срока службы // Железнодорожный транспорт. — 2001. — №6. — С. 52—56.
8. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. – Спб.: Питер Ком. – 1999. – 416 с.
9. Антикризисный менеджмент / Под ред. А.Г. Грязновой – М.: Тандем-эмос. – 1999. – 368 с.
10. Бараш Ю.С. Аналіз реформування структур управління залізничним транспортом у розвинених країнах Європи. //Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна.- Вип. 1 – Д.: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. транс. ім. ак. В. Лазаряна, 2003.- С. 158-162.
11. Бараш Ю.С. Некоторые экономические проблемы развития вагонного хозяйства в рыночных условиях. / Економіка: проблеми теорії та практики. Міжвузівський збірник наукових праць. Випуск 14. – Дніпропетровськ. – Наука і освіта. – 2000. – С. 81-88.

12. Бараш Ю.С. Основні тенденції та умови розвитку Європейських залізниць. // Економіка: проблеми теорії та практики. збірник наукових праць Випуск 183.- Дніпропетровськ. – ДНУ, 2003.- С. 567-573.
13. Бараш Ю.С. Реформування пасажирського господарства залізничного транспорту України. // Збірник наукових праць Київського університету економіки і технологій транспорту Міністерства транспорту України: Серія «Економіка і управління».- Вип. 3.- К.: КУЕТТ. – 2003. – С. 74-80.
14. Бараш Ю.С. Реформування структур управління залізничним транспортом у країнах з перехідною економікою. // Залізничний транспорт України. – 2003.- № 6. – С. 41-46.
15. Бараш Ю.С. Стратегія розвитку вагоноремонтної бази України на найближчі роки. / Залізничний транспорт України. – 2001. - № 1. - С. 47-48.
16. Бараш Ю.С., Романко В.І. Прогнозування обсягів перевезень вантажів залізницями України до 2010 р. // Економіка: проблеми теорії та практики. збірник наукових праць Випуск 130.- Дніпропетровськ. – ДНУ, 2002.- С. 112-117.
17. Белова А.Г. Особенности нынешнего этапа реформирования. Железнодорожный транспорт. - 2002.- № 12. – С. 40-46.
18. Бень Т., Довбня С. Проблемы и предпосылки эффективной реструктуризации предприятий // Экономика Украины. – 2000. - № 8. – С. 39-47.
19. Білорус О.Г. Глобальні трансформації і стратегії розвитку. Монографія. – Одеса: НАН України. – 1998. – 416 с.
20. Бляхман Л.С. Основы функционального антикризисного менеджмента: Учеб.пособие. – Спб.: Изд-во Михайлова В.А. – 1999. – 380 с.
21. Бондарь Н.П. и др. Эффективное управление фирмой: современная теория и практика. – Спб.: Изд. дом «Бизнес-пресса» . – 1999. – 416 с.
22. Босов А.А., Бараш Ю.С., Мухіна Н. А. Методика попередньої оцінки варіантів структурної реформи залізничного транспорту України / Залізничний транспорт України. – 2005. - № 6. – С. 23-27.

23. Бутник-Сиверский А., Лозовая Т., Донченко А. Реорганизация, реструктуризация и демонополизация предприятий в условиях переходной экономики. Газета Бизнес.- 1999. - №20. 17 травня. – С. 63-69.
24. В Іспанії відкрито другу високошвидкісну лінію. // Магістраль. – 2004. - 23 січня №4. – С. 6.
25. Вакуленко Ф.П. Высокоскоростные магистрали в России: Проблемы и перспективы / Транспорт: Наука, техника, управление. – 2005. – №1. – С. 32-37.
26. Вартамян А. Лекарство для корпорации: практический реинжиниринг // Бизнес: организация, стратегия, системы. – 1998. - № 5. – С. 5-9.
27. Вацлав Дуфала Инструментарий для формирования стратегии предприятия // Проблемы теории и практики управления. – 1998. - № 1. – С. 14-19.
28. Вибір основних параметрів високошвидкісної магістралі: Київ –Харків / В.Л. Содина, О.О. Матвієнко, А.О. Цепига //Залізничний транспорт України. – 2006. – №1. – С. 19-21.
29. Визначення існуючих обсягів перевезень і майбутньої структури вантажних вагонних і локомотивних парків до «Розробки проекту державної цільової програми розвитку залізничного вантажного рухомого складу». Пояснювальна записка. Шифр 4862-ПЗ. ВАТ «Інститут Дніпродіпротранс». Дніпропетровськ. – 2001. - 27 с.
30. Визначення обсягів перевезень вантажів на 2001-2010 рр. до «Розробки проекту державної цільової програми розвитку залізничного вантажного рухомого складу» / звіт про науково-дослідну роботу. ВАТ «Інститут (центр) комплексних транспортних проблем (КТП –Центр)». К: - 2001. – 59 с.
31. Виханский О.С. Стратегическое управление: Учебник. – Н.: Гардарика. – 1998. – 296 с.
32. Волков Б.А. Экономическая эффективность инвестиций на железнодорожном транспорте в условиях рынка. – М.: Транспорт. –1996. – 191 с.
33. Впровадження швидкісного руху пасажирських поїздів на залізницях України в 2004-2015 рр. Розрахункова вартість модернізації та реконструкції основних напрямків

- залізниць України для впровадження швидкісного руху //Додатки до концепції.
Державна адміністрація залізничного транспорту України. К. : - 2004. – 36 с.
34. Выпов И.Г. Первая высокогорная дорога в России.// Путь и путевое хозяйство. – 2000. – №7. – С. 36-39.
35. Высокоскоростной поезд железных дорог Швеции и Швейцарии // Железнодорожный транспорт. – 1988. - №12. – 73 с.
36. Высокоскоростные железные дороги мира // железные дороги мира в 21 веке: монография / Кирпа Г.Н., Корниенко В.В., Пшинько А.Н., Блохин Е.П, Бондарь Б.Е., Мямлин С.В, Плахотник В.Н., Корженевич И.П.. – Днепропетровск. – 2004. – С. 123 – 193.
37. Высокоскоростные линии железных дорог Испании в 21 веке // Железные дороги мира. – 2002. – №12. – С. 17-24.
38. Галушка З.І. Проблеми використання прямих іноземних інвестицій в Україні // Збірник наукових праць: «Реструктуризація економіки та інвестицій в Україні». – М.: Чернівці. – 1998. – С. 44-45.
39. Голоскоков А.Е., Орехов С.В. Управление развитием сложных социально-экономических объектов на основе реинжиниринга // Вестник Харьковского государственного политехнического университета. – Вып. 2. – X. – 1998. – С. 9-12.
40. Гражданский кодекс Украины. Книга четвертая «Право интеллектуальной собственности» от 16.01.2003, № 435-1У.
41. Дейнека А.Г., Котик В.А. Теоретические подходы к проблемам регулирования подготовки квалифицированных кадров в Украине // Вісник Харківського національного університету. – Харків: ХНГУ. – 2006. – Вип. № 754. – С. 231-235.
42. Дейнека А.Г., Котик В.А., Позднякова Л.А. Обоснование целесообразности проведения реструктуризации предприятий угольной отрасли Украины // Вісник економіки транспорту і промисловості (збірник науково-практичних статей). – Харків: УкрДАЗТ. – 2005. – Вип. № 12. – С. 217-228.

43. Дейнека А.Г., Позднякова Л.А., Котик В.А. Управление топливно-энергетическим комплексом Украины // Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті. – 2006. – Вип. № 4. – С. 101-105.
44. Дикань В., Креймер В. Эффективность транспортных систем // Бизнес информ. – 1998. – № 12. – С. 37-39
45. Доронина М.С. Противоречия в формировании нового хозяйственного механизма // Экономика и управление. – 2000. – № 2/3. – С. 49-53.
46. Дун И. Реинжиниринг: опережающее решение // Рынок ценных бумаг. – 1998. – № 6. – С. 54-61.
47. Единая транспортная система: уч. для ВУЗов. – М.: Транспорт, 1996. – 295 с.
48. Економіка і залізничний транспорт України: Моніторинг макроекономічних і галузевих показників (1996-2010 рр.) / Наук. керівн. Ю.М. Цвєтов, М.В. Макаренко. - КУЕТТ. – 2007. – 316 с.
49. Економіка та менеджмент: Навч. посібник. – Львів: Державний університет «Львівська політехніка», 1996. – 828 с.
50. Економіка транспортного комплексу. Зб. наук. праць: вип. 2. – Х.: Основа. – 1997. – 107 с.
51. Естиваль Ж. П. Організаційні моделі залізниці: національні критерії побудови // Залізничний транспорт України. – 2005.- № 1. – С. 68-71.
52. Еббод Джордж: Розвиток швидкісних залізниць у Європі // Залізничний транспорт України. – 2003. - №2 . – С. 30;31.
53. Єфименко Т.І. Деякі аспекти реструктуризації підприємств залізничної галузі //Залізничний транспорту країни. – 2002. – № 2. – С. 13-15.
54. Железные дороги России. Скоростное движение // Железнодорожный транспорт. – 2000. - №9. – С. 52- 54.
55. Житецький В.Ц., Джигерей В.С., Мельников О.В. Основи охорони праці. – Вид.2-е, стереотипне. – Львів: Афіша. – 2000. – 348 с.

56. Жуков В.А. Возможности снижения убыточности пригородных перевозок //Железнодорожный транспорт. – 2003. - № 7. – С. 29-30.
57. Забелин П.В. Основы корпоративного управления концернами. – М.: Приор . – 1998. – 176 с.
58. Закон Украины «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины «О правовой охране интеллектуальной собственности» от 22 мая 2003 г. №851 - IV. Ведомости Верховной Рады. - №33. - 2003 (с изменен., и доп. от 2004г. №1407 - IV).
59. Закон України «Про залізничний транспорт» №274/96-ВР від 4 липня 1996 року.
60. Закон Украины «О государственном бюджете Украины на 2004год» (О внесении изменений к Закону (ст. 493) от 17.06. 2004. №1801-IV) // Ведомости Верховной Рады Украины №43-44 от 29 октября 2004 года.
61. Закон Украины «О государственном бюджете Украины на 2005год» (О внесении изменений к Закону (ст. 267) от 25.03. 2005. №2505-1У) // Ведомости Верховной Рады Украины №18-19 от 13 мая 2005 года.
62. Закон Украины «О государственном прогнозировании и разработке программ экономического и социального развития Украины» (№1602-111, от 23.03.2000 г.).
63. Закон Украины «О закупке товаров, работ и услуг за государственные средства» от 22 февраля 2000г. №1490-111. - Ведомости Верховной Рады. - №20. - 2000.
64. Закон Украины «О лизинге» // Ведомости Верховной Рады Украины. - 1998.-№16. Ст. 68.
65. Закон Украины «О научной и научно-технической деятельности» от 01 декабря 1998 года №284-XIV.
66. Закон Украины «О приоритетных направлениях инновационной деятельности в Украине» (№ 433-1, от 16.01.2003 р.).
67. Закон Украины «О приоритетных направлениях развития науки и техники» (№ 2623-111, от 11.06.2001 г.).
68. Закон Украины «О специальном режиме инвестиционной и инновационной деятельности технологических парков» (№ в 991-XIV16.07.1999 г.; из доп. и изменен.

- №1702-IV от 11 мая 2004г.).
69. Закон Украины «Об основах государственной политики в сфере научной и научно-технической деятельности» от 13 февраля 1991г.
70. Закон України "Загальнодержавна комплексна програма розвитку високих наукоємних технологій", від 09.04.2004 № 1676-IV. Ведомости Верховной Ради. - №32. - 2004.
71. Закон України "Про державні цільові програми", от 18.03.2004, №1621-IV.
72. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07. 2002р. №40-IV// Українська інвестиційна газета. Нормативна база. - 2002. - № 41. - С. 1-8.
73. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» із змінами і доповненнями, внесеними від 21.09. 1999 №1069-XIV // Українська інвестиційна газета. Нормативна база. - 2002. - №41 - С.8-13.
74. Закон України «Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності». - 1998. Відомості Верховної Ради. - №284 - XI У.
75. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12. 1993р. №3687 - XII. Ред. від 01.06.2000р., 15.12.2003р. №3687 (із змінами та доповненнями) // ОВУ. - 2000. - №26.
76. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні на період до 2005 року» (проект) // Українська інвестиційна газета. Нормативна база. - 2002. - №41. - С. 13-14.
77. Звездкина О. Реинжиниринг в управлении предприятием // Персонал. – 1998. № 4. – С. 31-39.
78. Информационные технологии и экономико-математические методы в теории и практике управления: вып. 2. – Луганск: РИМ. – 1997. – 56 с.
79. Ищеева И.А. Особенности формирования спроса на транспортные услуги в современных условиях. // Железнодорожный транспорт. – 2004. - №4. – С. 34-97.
80. Ігумнов Б.М., Фомов А.А. Управління виробництвом в умовах реінженірингу // Вісник Технологічного університету Поділля. – 1998. – № 2. – С. 14-19.

81. Кардини Э., Кавальеро М. Планы развития высокоскоростного движения в Италии. // Железнодорожный транспорт. – 1987. – №12. – С. 68-80.
82. Кирпа Г.Н., Босов А.А., Корженевич И.П. О высокоскоростной сети на железных дорогах Украины// Вісник ДНУЗТ ім. В.Лазаряна. - Дніпропетровськ . – 2004. Вип. №1. – С. 103-109.
83. Кірпа Г.М. Інтеграція залізничного транспорту України у європейську транспортну систему: Монографія. - 2-е вид., переробл. і допов. - Д.: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту заліз. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – 2004. - 248 с.
84. Клейнер и др. Новые информационные технологии в менеджменте. – Х.: Основа. – 1997. – 107 с.
85. Конституція України //Голос України. 1996. № 138.
86. Концепция реструктуризации на железнодорожном транспорте Украины // Магістраль. – 1997. - № 5.
87. Концепція впровадження швидкісного руху пасажирських поїздів на залізницях України в 2004-2015 рр. Державна адміністрація залізничного транспорту України. К.: - 2004. – 43 с.
88. Котик В.А. Моделирование социально-экономических процессов при проведении реструктуризации железнодорожного транспорта Украины // Проблемы и перспективы развития железнодорожного транспорта: Тезисы докладов 67-ї міжнародної науково-практичної конференції. – Д.: ДПТ, 2007. – С. 331-332.
89. Котик В.А. Теоретические подходы к проблеме повышения эффективности транспортного производства // Вісник Харківського національного університету. – Харків: ХНГУ. – 2007. – Вип. № 754. – с. 231-235.
90. Котик В.В. Підвищення ефективності роботи транспорту та його інвестиційна привабливість. / Котик В.В., Котик В.О. // Вісник. – Харків: ХНГУ. – 2005. – Вип. № 668.ч.2. – С. 156-161.
91. Котик В.В. Теоретико – методологічні проблеми інвестиційно -інноваційного розвитку / Котик В.В. //Вісник. – Харків: ХНГУ. – 2007. – Вип. № 789. – С. 177-181.

92. Котик В.В. Побудова моделі фундаментальних змін у транспортній системі України / Котик В.В.// Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України: Тези доповідей Третьої науково-практичної міжнародної конференції// Вісник економіки транспорту і промисловості. – Харків: 2007. – С. 114-115.
93. Котик В.В. Підвищення ефективності функціонування пасажирських перевезень / Котик В.В., Котик В.О.// Вісник економіки транспорту і промисловості. УкрДАЗТ. Харків, 2008.- № 22. Спец. вип. – С. 60-61
94. Котик В.В. Побудова оптимальної моделі управління високошвидкісним рухом пасажирських залізничних перевезень./ Котик В.В.// Маркетинг і логістика в системі менеджменту пасажирських перевезень на залізничному транспорті. – К.: ДАЗТУ, 2008. – С. 46-47.
95. Котик В.В. Державне регулювання підвищення ефективності функціонування пасажирських перевезень / Котик В.В., Котик В.О.// Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте: Материалы Третьей Международной научно-практической конференции. – К.: КУЭТТ, 2008. – С. 117-119
96. Котик В.В. Теоретические подходы к проблеме экономического обоснования расчета инновационной привлекательности новых проектов / Позднякова Л.А., Дейнека А.Г., Котик В.В., Котик В.А. //Проблеми підвищення інфраструктури . КНАУ. Київ, 2008.- № 18. С 158-168.
97. Котик В.В. Підвищення ефективності функціонування транспортної системи України / Позднякова Л.О., Котик В.В., Котик В.А. // Вісник. – Харків: ХНГУ. – 2009. – Вип. № 70. – С. 214-218.
98. Котик В.В. Теоретико – методологічні основи державного регулювання ринку послуг пасажирських перевезень / Позднякова Л.О., Котик В.В., Котик В.А. // Вісник. – Київ: УБСНБУ. – 2009. – Вип.. №1(4). – С. 19-23.
99. Котик В.В. Теоретико – методологічні проблеми розвитку інвестиційно –інноваційної діяльності./ Котик В.В. Котик В.А. // Маркетинг і логістика в системі менеджменту

- пасажирських перевезень на залізничному транспорті. – К.: ДАЗТУ, 2008. – С. 86-87.
- Котик В.В. Підвищення соціально – економічної ефективності залізничного транспорту України <http://ekuzt2009.detut.edu.ua/sekczija-1/23--pdvishhennya-soczalno-economchno-efektivnost-zalznichnogo-transportu-ukrani.html>
100. Кравец В.В. Экспериментально- вычислительный метод расчета динамического нагружения скоростных экипажей ж.д. транспорта //Технічна механіка . – 2004. – №1. – С. 52-61.
101. Кравченко В.Ф. и др. Организационный инжиниринг: уч. пособ.для вузов. – М.: Приор. – 1999. – 256 с.
102. Курган М.Б.. Впровадження швидкісного руху поїздів в Україні // Залізничний транспорт України. – 2005 . – №2. – С. 45-51.
103. Курочкин А. Принципы организационного проектирования предприятий // Проблемы теории и практики управления. – 1998. - № 1. – С. 19-24.
104. Ложачевська О. Характеристика транспортної галузі України. // Економіст.- 2002.- № 10. – С. 59-67.
105. Марко В.В., Мариненко И.В., Савчук О.М. Обновление пассажирского вагонного парка путем капитально-восстановительного ремонта // Залізничний транспорт України. — 2000. — № 3. — С. 14—17.
106. Медведев А. Экономическое обоснование предпринимательского проекта.// Мировая экономика и международные отношения. - №6. – 1992. – М: Наука. - 86 – 95 с.
107. Медынский В.Г., Ильдеменов С.А. Реинжиниринг инновационного предпринимательства: уч. пособие. – М.: ЮНИТИ. – 1999. – 414 с.
108. Мендрул А., Кальниченко Л. Технологическая реструктуризация предприятий // Экономика Украины. – 2000. - № 8. – С. 7-12.
109. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. Пер. с англ. – М.: «Дело» . – 1992. – 702 с.
110. Мировая экономика и международные отношения. - №6. – 1992.- М: Наука. - 86 – 95 с.

111. Міжвузівський збірник наукових праць. Випуск 14. – Дніпропетровськ: Наука і освіта. – 2000. – С. 81-88.
112. Модели управления железными дорогами // Железные дороги мира. - 2002. - № 11. – С. 28-37.
113. Модель инфраструктуры железных дорог Великобритании // Железные дороги мира. – 2002. – № 5. – С. 30-35.
114. Мюллер-Штевенс Гюнтер, Сесиль Ашванден. Информационная технология и управление предприятием // Проблемы теории и практики управления. – 1998. - № 1. – С. 29-39.
115. Наказ Агенства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій «Про затвердження методики розробки планів реструктуризації державних підприємств» від 2 червня 1997 р. №73.
116. Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження методичних вказівок щодо проведення реструктуризації державних підприємств» від 23 січня 1998 р. №9.
117. Немченко Г., Донецкая С., Дьяконов К. Диверсификация производства: цели и направления деятельности // Проблемы теории и практики управления. – 1998. - № 1. – С. 40-49.
118. Нефедов М.А. и др. Проблемы транспортных систем: монография. – Х. – 1999. – 100 с.
119. Нефедов П. Возьмите себя в руки: реинжиниринг бизнес-процессов // Инфо Бизнес. – 1998. - № 2. – С. 4-9.
120. Нигтия. Высокоскоростные линии Италии // Железные дороги мира – 2002. – №8. – С. 17-19.
121. Образцова Р.И. и др. Инженерно-экономический анализ транспортных систем. Методология проектирования автоматизированной системы управления. – М.: Радио и связь. – 1996. – 192 с.
122. Ойхман Е.Г., Попов Э.В. Реинжиниринг бизнеса: реинжиниринг организаций и информационные технологии. – М.: Финансы и статистика. – 1997. – 336 с.

123. Опытные поездки на линии TGV-Mediterranee // Железные дороги мира. – 2001. – №5 . – С. 18-19.
124. Організаційна структура Державної адміністрації залізничного транспорту України (станом на 01.01.2003 р.).
125. Остапюк Б.Я., Бараш Ю.С. Проблема оновлення парку пасажирських вагонів. / Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Економічна серія. Ефективність економіки промисловості і її вплив на транспорт. Випуск 565. – Харків: РІО ДШТУ. – 2002. – С. 88-91.
126. Охрана труда при работе на видеотерминалах / Сост.: Коваленко И.Г., Рябец В.А.. – М: 1986. – 52 с.
127. Пасічник В.І. Теоретичні основи економіки експлуатаційної діяльності залізниць: Монографія. – К.: Наук. світ. – 2003. - 222 с. Бібліогр.: с.171-184.
128. Пациенту прописан реинжиниринг // Офис. – 1997. - № 1. – С. 23-30.
129. Первая высокоскоростная линия в Нидерландах // Железные дороги мира. – 1999 . – №5 . – С. 69.
130. Перелік залізниць та підприємств, що входять до сфери управління Державної адміністрації залізничного транспорту станом на .01.01.2003 р.
131. Перепелюк А.В., Ейтутіс Г.Д. Основи менеджменту на залізничному транспорті. – Дніпропетровськ: Січ. – 1996. – 174 с.
132. Перспективные структуры управления на европейских железных дорогах // Железные дороги мира. - 2002.- № 2. – С. 4-27.
133. Платонов Г.А. Эргономика на железнодорожном транспорте. – М.: Транспорт. – 1986. – 295 с.
134. По странам мира: 1998. – №2. – С. 71-75.
135. Позднякова Л.А. Социально-экономическая модель развития предприятия (на примере железнодорожного транспорта). Х.: Бизнес Информ. – 1998. – 186 с.
136. Позднякова Л.А. Стабилизация работы железнодорожного транспорта в условиях убыточности. // Бизнесинформ. - 1999.- № 5-6.

137. Позднякова Л.А., Дейнека А.Г., Котик В.А., Сонин М.В. Экономическое обоснование расчета инвестиционной привлекательности новых проектов // Вісник Харківського національного університету. – Харків: ХНГУ. – 2006. – Вип. № 754. – С. 221-231.
138. Позднякова Л.А., Котик В.А. Построение социально-экономической модели развития железнодорожного транспорта Украины // Вісник економіки транспорту і промисловості. – Харків: УкрДАЗТ, 2006. – Вип. 14. – С. 40-42.
139. Позднякова Л.А., Котик В.А. Реструктуризация управления на железнодорожном транспорте Украины // Проблеми економіки транспорту: Тези доповідей IV-ї Міжнародної наукової конференції. – Д.: ДПТ, 2005. – С.111-112.
140. Познякова О.А. О возможности структурной реформы на железнодорожном транспорте. ВИНТИ. Транспорт. – 2002.- № 3.
141. Положення про Державну адміністрацію залізничного транспорту України, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 29 лютого 1996 р. № 262.
142. Полозенко Д., Варчич С. Банкрутство і шляхи його подолання // Вісник НБУ. – 1999. - №10. – С. 59-63.
143. Попередні техніко-економічні обґрунтування для введення системи високошвидкісних залізниць в Україні. – Французька компанія «SYSTRA». – 2002.
144. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок проведення санації державних підприємств» від 8 лютого 1994 долі №67.
145. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про передприватизаційну підготовку підприємств» від 17 серпня 1998 р. №1301.
146. Проекты новых высокоскоростных линий во Франции.// Железные дороги мира. – 2004. - №3. – С. 24- 25.
147. Развитие высокоскоростных сообщений во Франции // Железные дороги мира. – 2004. - №5 . – С. 12-13.
148. Развитие скоростной сети в Германии // DEINE Bahn. –1992. - №5 . – С. 259-262.
149. Редько А. АСУ центра инжиниринг сети // Вестник машиностроения. – 1997. - № 9. – С. 27-31.
150. Реконструирование предприятия. – М.: Дело. 1996. – 200 с.
151. Реуцкая Л.П., Котик В.А. Оценка инвестиционных проектов // Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте: Материалы международной научно-практической конференции. – К.: КУЭТТ, 2006. – С. 96-98.
152. Реформы на железных дорогах Бельгии. Железные дороги мира. - 2004.- №5. – С. 3-15.
153. Ринкова трансформація економіки. – Х.: ХІБМ. –1998. – 191 с.
154. Ринкова трансформація економіки: зб. наук. праць: вип. 3. – Х.: Основа. –1998. – 146 с.
155. Робсон М., Уллах Ф. Практическое руководство по реинжинирингу бизнес-процессов: пер. с англ. – М.: Аудит. – ЮНИТИ. – 1997. – 224 с.

156. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті: зб. наук. праць. – Одеса: ОДМУ. – 1999. – 210 с.
157. Роль высшего руководителя в реконструировании предприятия. – М.: Дело. – 1996. – 104 с.
158. Романко В.І. Бараш Ю.С. До проблеми впровадження вантажних вагонів нового покоління. // Залізничний транспорт України. – 2002.- № 5. – С. 10-11.
159. Рыбаков Н. Реорганизация деятельности предприятия и поддержка бизнес-процессов // Инфо Бизнес. – 1998. - № 4. – С. 19-24.
160. Рыночные трансформации в переходной экономике. – К.: НАН Украины. – 1998. – 228 с.
161. Саврук О.Й. Реструктуризація виробництва: засади, передумови, напрямки. – К.: Логос. – 1999. – 257 с.
162. Самсонкін В.М. Про підвищення ефективності пасажирських перевезень на залізничному транспорті //Залізничний транспорт України. – 2004. - № 1. –С. 43-45.
163. Сич Є.М., Гудкова В.П. Пасажирський комплекс залізничного транспорту: розвиток і ефективність: Монографія. – К.: Видавництво «Аспект – Поліграф» . – 2004. – 248 с.
164. Скворцов Н.Н. Налоговый менеджмент: стратегия и тактика: В 10 кн. Кн. 1 От стагнации к стабилизации. Практ. рук. / Под ред. В.П. Давыдовой, - К.: Вища школа. – 2002. – 222 с.: іл.
165. Транспортный комплекс Украины: экономика, организация, развитие: сб. научн. Трудов. – К.: ИКТП-Центр. – 1998. – 179 с.
166. Трансформація моделі економіки України (ідеологія, протиріччя, перспективи). – К.: Логос. – 1999. – 210 с.
167. Трансформація моделі економіки України: ідеологія, протиріччя, перспективи / Під ред. В.М. Гейця. – К.: Логос. – 1999. – 500 с.
168. Трансформація підприємств через організаційний реінженіринг // Економічний часопис. – 1999. - № 6. – С. 52-59.
169. Тютюнник А.В. Реинжиниринг как эффективное средство решения проблем банков // Деньги и кредит. – 2000. - № 8. – С. 11-19.
170. Указ Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» від 03.07.98р. №727/98 (з доповненнями від 28. 06. 99р. № 746/99, 2005р. №2285-IV).
171. Федюшин Ю.М., Пащенко Ю.Е., Букин В.И. К проблеме обновления подвижного состава железных дорог Украины. // Залізничний транспорт України. – 2001.- № 2. – С. 7-10.
172. Фінансовий менеджмент / Навч. методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. К.: КНЕУ. – 2001. – 296 с.
173. Хаммер М. Реинжиниринг: не автоматизируйте – уничтожайте ! // Офис. – 2000. - № 7/8. – С. 9-18.
174. Хаммер М., Чампи Дж. Реинжиниринг корпораций: манифест революции в бизнесе. –Петербург: изд-во Петербургского университета. – 1997. – С. 20-24.

175. Шершньова З.Є. Сутність і структура цільової програми «Реструктуризація підприємства» // Зб. наук. праць «Реструктуризація економіки та інвестицій в Україні». – М.: Чернівці. – 1998. – С. 45-49.
176. Шершньова З.Є., Оборська С.В. Стратегічне управління. – К.: КНЕУ, 1999. – 384 с.
177. Шкарпет С.М., Бобришева Т.О. Програмні інновації – складова частина реінженірингу бізнеса в антикризовому процесі // Вісник Чернігівського технологічного інституту. – Чернігів: ЧТІ. - № 7: Економіка. – 1998. – С. 23-29.
178. Экономика железнодорожного транспорта: Учеб. для вузов / Белов И.В., Галабурда В.Г., Дпнилин В.Ф. и др.; Под ред. Белова. И.В. – М.: Транспорт, 1989. – 351 с.
179. Экономика железнодорожного транспорта: Учеб. для вузов ж.-д. трансп. / Белов И.В, Терешина Н.П., Галабурда В.Г. и др., Под ред. Терешиной Н.П., Лапидуса Б.М., Трихункова. М.Ф. –М.: УМК МПС Россия, 2001.- 600 с.
180. Экономика транспортного комплекса: сб. научн. трудов. – Х.: ХГАДТУ. – 1998. – 154 с.
181. Элвадгер Г.: До 2010 года сеть скоростных линий в Европе удвоится // Швидкісний рух в Європі / Залізничний транспорт України. – 2003. – №4. – С. 60-61.